

INFORMACIJA APIE 2012 METŲ ŽUVININKYSTĖS SEKTORIAUS BŪKLĘ

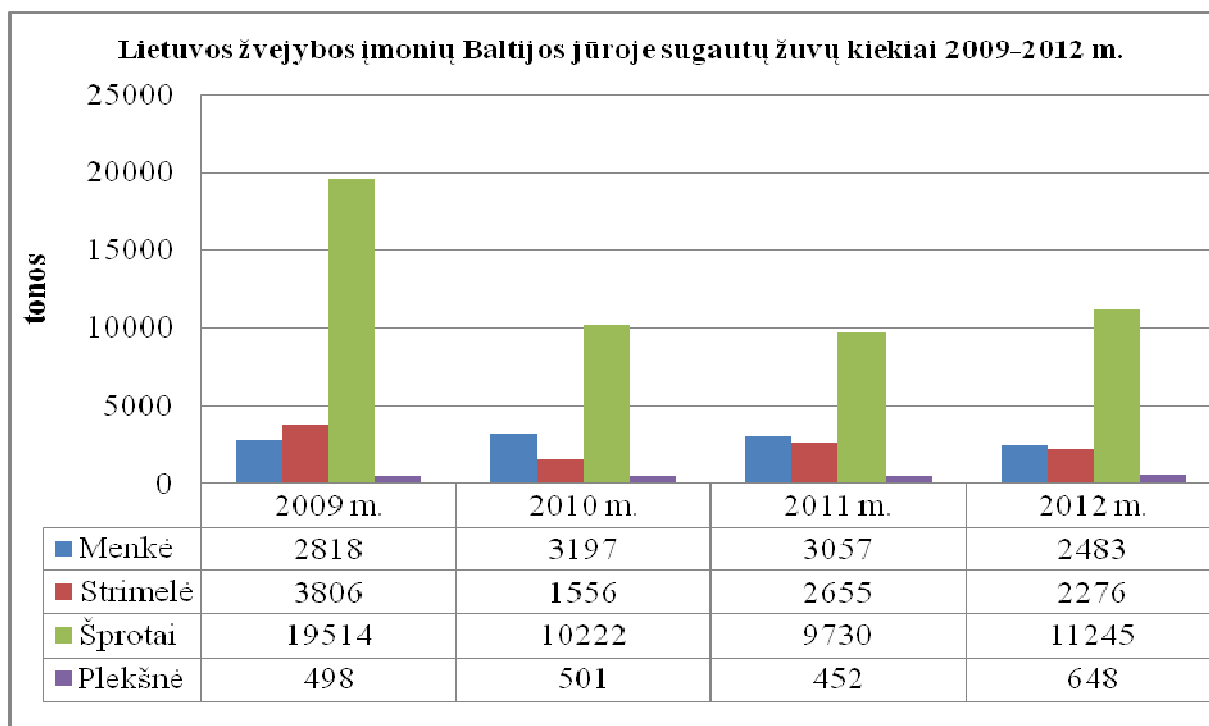
Žvežyba Baltijos jūroje. Lietuvai Baltijos jūroje skiriamos keturių žuvų rūšių – menkių, strimelių, šprotų ir lašių – žvežybos kvotos, tačiau pagal mūsų šalies žvejų žvežybos laimikį svarbiausios žuvis yra: menkės, strimelės, šprotai ir plekšnės.

Lietuvai skirtos žvežybos Baltijos jūroje kvotos 2009-2012 m., tonomis

Žuvų rūšis	Skirta kvota				Pokytis, 2012 m. palyginti su 2011 m., proc.
	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	
Menkės (iš viso)	2 892	3 300	3 758	4 317	+15
vakarinės	383	415	440	499	+13
rytinės	2 509	2 885	3 318	3 818	+15
Strimelės	4 192	3 689	3 136	2 289	-27
Šprotai	20 015	19 015	14 451	11 272	-22
Lašišos*	4 799	4 559	3 875	1 899	-51

*Lašių kvota skiriama vienetais

Per 2012 m. Lietuvos žvežybos įmonės Baltijos jūroje (įskaitant priekrantę) sugavo 16 827 t įvairių rūšių žuvų. Pagrindinę žvežybos laimikio Baltijos jūroje dalį sudarė: 11 245 t Baltijos šprotų, 2 276 t strimelių, 2 483 t menkių ir 648 t upinių plekšnių. Lyginant su 2011 metais, 2012 m. menkių buvo sugauta net 18,8 proc. mažiau, strimelių 14,3 proc. mažiau, tačiau šprotų sugauta net 15,6proc. daugiau, o upinių plekšnių 36,5 proc. daugiau.

Šaltinis. Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos

Žvejyba tolimuosiuose žvejybos rajonuose. Pagrindiniai Lietuvos Respublikos žvejybos laivų tolimieji žvejybos rajonai – Vakarų Afrikos valstybių (Mauritanijos Islamo Respublikos ir Maroko Karalystės) išskirtinių ekonominių zonų vandenys, kuriuose žvejojama pagal dvišalius Europos Sąjungos ir šių trečiųjų šalių žuvininkystės partnerystės susitarimus; Svalbardo žvejybos rajonas (Norvegijos išskirtinės ekonominės zonos vandenys), Pietų Ramusis vandenynas (už pakrančių valstybių išskirtinių ekonominių zonų ribų) (SPRFMO), Žvejybos šiaurės vakarų Atlante organizacijos (NAFO) ir Žvejybos šiaurės rytų Atlante komisijos (NEAFC) reguliuojami rajonai.

2012 m. Mauritanijos Islamo Respublikos išskirtinės ekonominės zonos vandenyse žvejojo 3 Lietuvos Respublikos žvejybos laivai, sugauta 23 225 t pelaginių žuvų (daugiausia sardinėlių, stauridžių, sardinių ir afrikinių skumbrių).-Europos Sąjungos ir Mauritanijos Islamo Respublikos žvejybos partnerystės susitarimo protokolo galiojimas baigėsi 2012 m. liepos 31 d., nuo 2012 m. liepos 26 d. dvejiems metams buvo parafuotas partnerystės tarp ES ir Mauritanijos susitarimo naujasis protokolas, kuriuo nustatomos ES laivams žvejybos galimybės. Pagal šį protokolą Lietuvai yra skirta pelagines žuvis žvejojantiems laivams – 70 658 t ir 44 žvejybos licencijos.

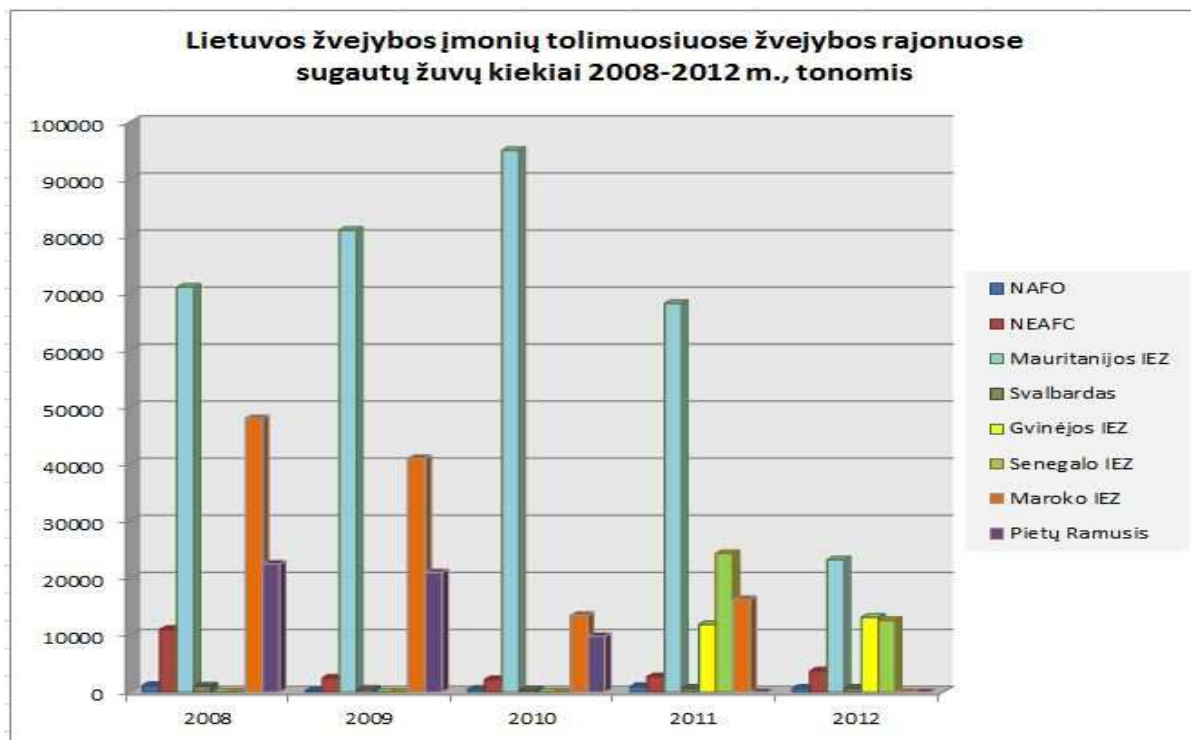
Nuo 2010 m. pagal verslinės žvejybos leidimus buvo pradėta žvejoti Gvinėjos ir Senegalo išskirtinėse ekonominėse zonose. Per 2012 metus Lietuvos laivai Gvinėjos zonoje sugavo 13 118 t, Senegalo zonoje – 12 598 t įvairių rūšių žuvų.

2012 m. vasario 28 d. baigėsi ES – Maroko Karalystės žuvininkystės partnerystės susitarimo protokolo galiojimas, tęsiasi derybos dėl naujojo protokolo sudarymo. 2012 m. Maroko išskirtinėje ekonominėje zonoje žvejyba nebuvo vykdoma.

2012 m. NAFO reguliuojamame rajone Lietuvai skirta 134 t krevečių, 103 t menkių, 1 868 t jūros ešerių, 128 t kalmarų, 23 t juodųjų (Grenlandijos) paltusų ir 75 t rombinių rajų kvotų. Per 2012 metus 2 Lietuvos laivai šiame žvejybos rajone sugavo 708 t įvairių žuvų.

2012 m. NEAFC reguliuojamame rajone Lietuvai skirta 126 t skumbrių, 2 t juodųjų (Grenlandijos) paltusų, 54 t bukasnukių ilgauodegių grenadierių, 8 t melsvųjų molvų ir 21 t rombinių rajų kvotų. Po apsikeitimų žvejybos kvotomis su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis, 2012 metais Lietuvos laivai šiame žvejybos rajone sugavo 3 725 t įvairių žuvų.

2012 m. Svalbardo žvejybos rajone (Norvegijos išskirtinė ekonominė zona) Lietuvai skirtos 647 krevečių žvejybos dienos, per 2012 metus šiame rajone sugauta 694 t krevečių. Pietų Ramiajame vandenyne žvejyba 2012 metais nebuvo vykdoma.

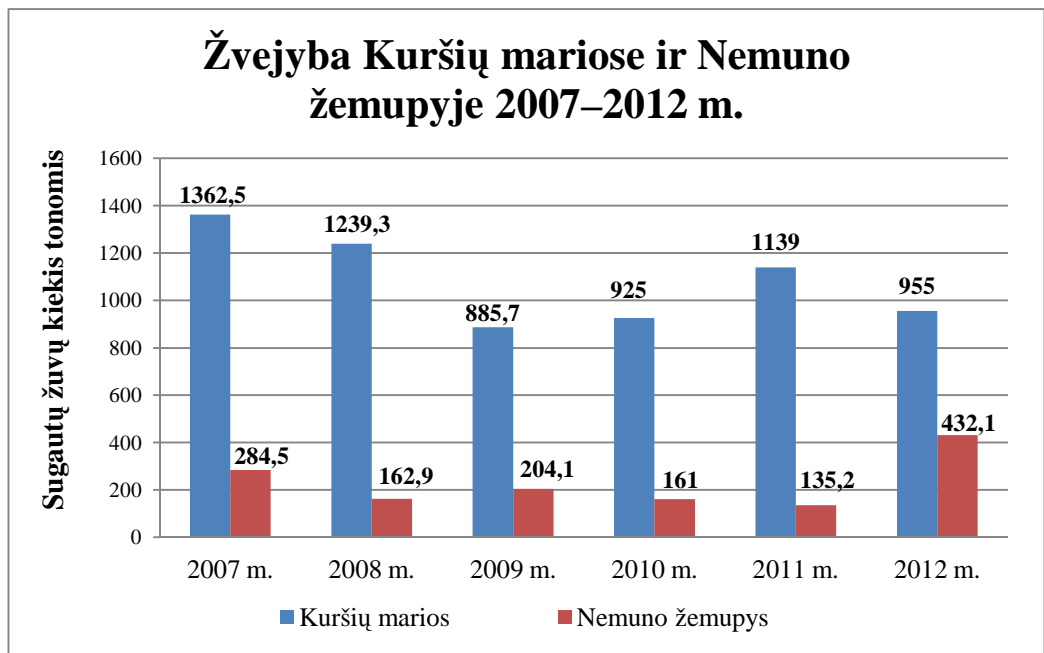

Šaltinis. Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos

Žvejojimo laivynas. 2012 m. gruodžio 31 d. į Žvejojančių jūrų vandenyse žvejojimo laivų duomenų sistemą (kuri yra sudedamoji ES žvejojimo laivyno registro dalis) buvo įtraukti 148 su Lietuvos Respublikos vėliava plaukiojantys laivai, kurių bendra talpa GT sudarė 45 216,4 t, o bendra variklių galia – 34 388,97 kW. Iš jų: 108 laivai, turintys teisę žvejoti Baltijos jūros priekrantėje, 32 laivai, turintys teisę žvejoti atviroje Baltijos jūroje, ir 8 laivai, turintys teisę žvejoti tolimuosiuose žvejojimo rajonuose.

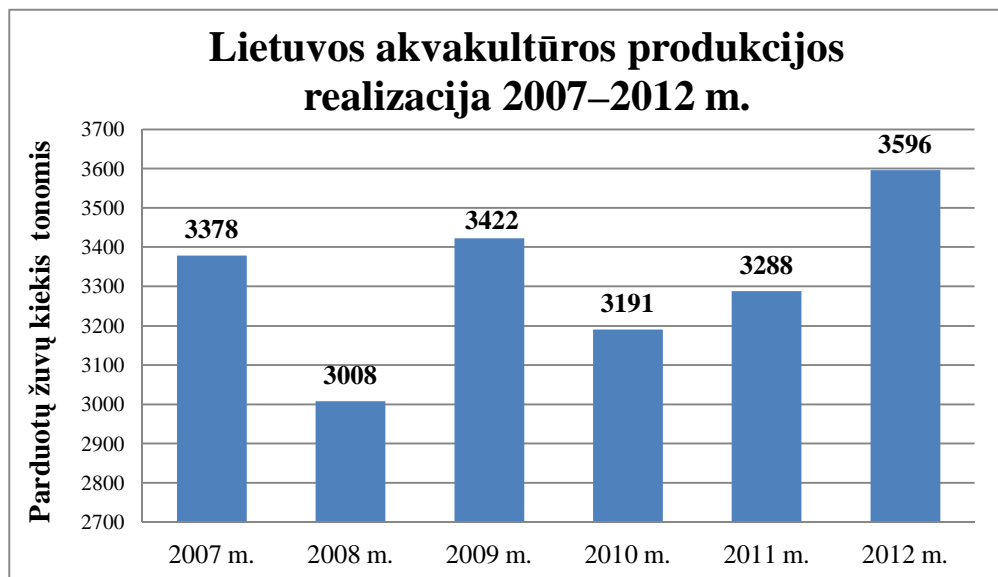
Žvejojimas vidaus vandenyse. Pagal Aplinkos ministerijos nustatytus žvejojimo limitus 2012 m. Kuršių mariose leista sužvejoti 480 t karšių, 120 t sterkų bei 200 t stintų, Kauno mariose – 68 t įvairių rūšių žuvų, iš jų 6,53 t karšių, Kruonio HAE aukštutiniame baseine – 15 t įvairių rūšių žuvų, iš jų 3 t karšių. Nustatyti žuvų sugavimo limitai 34 telkiniuose (117,5 t), seliavų arba stintelių žvejojimo įrankių limitai 44 ežeruose, stintų žvejojimo Nemuno žemupyje limitai (60 žvejojimo vietų 105 tinklai), ungurių žvejojimo vietos 51 upelyje, taip pat leista verslinė žvejojimas 16 Nemuno žemupio polderių. Iš viso vidaus vandens telkiniuose žvejojimo kvotos paskirtos 133 naudotojams.

Per 2012 m. sausio–gruodžio mėn. Kuršių mariose iš viso sugauta 955 t žuvų. Pagrindinę laimikio dalį sudarė karšiai (360 t), kuojos (259 t) ir sterikai (63,9 t). Nemuno žemupyje sugauta 413,8 t stintų. Nemuno žemupio polderiuose iš viso sugauta 83,5 t žuvų, daugiausiai karšių – 47,3 t.

Šaltinis. Žuvininkystės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos

Akvakultūra. Per 2012 m. akvakultūros įmonės Lietuvoje išaugino 4 512,4 t, o realizavo 3 596,4 t įvairių prekinį žuvų. Apie 95 procentus akvakultūros sektoriuje užaugintų žuvų sudarė karpiai.

Šaltinis. Žuvininkystės tarnyba ir Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

Žuvivaisos darbai. Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Žuvivaisos skyrius 2012 metais tęsia žuvų įveisimo darbus į valstybinius neišnuomotus vandens telkinius. Pagal patvirtintą 2012 m. žuvų ir vėžių įveisimo programą- planą žuvis įveistos 58 upėse, 145 ežeruose ir 35 tvenkiniuose bei vandens saugyklose. Per 2012 m. išleista 16 žuvų rūšių arba 29,495 mln. vienetų.

Pagal amžiaus grupes įveista žuvų:

- lervučių (0) – 16 250 tūkst. vnt. (tik seliavų);

- paaugintų (0p) – 12 895 tūkst. vnt.;
- šiųmetukų (0+) – 271,62 tūkst. vnt.;
- metinukų (1) – 54,88 tūkst. vnt.;
- dvivasarių (1+) – 24,01 tūkst. vnt.

Vadovaujantis patvirtintu Valstybiniu žuvų ir vėžių gaudymo žuvivaisai 2012 metų planu, buvo atlikti siauražnyplių ir plačiažnyplių vėžių perkėlimo bei lydekų, paprastųjų karosų, margųjų upėtakių, kiršlių, starkių ir šamų reproduktorių gaudymo darbai.

Toliau tęsiami aštriašnių eršketų išteklių atkūrimo darbai. 2012 metais į Neris ir Šventosios upes paleista 381 vnt. šių žuvų metinukų, 10 vnt. dvivasarių ir 6 950 vnt. šiųmetukų. Dalis eršketukų sužymėta išoriniais ir vidiniais radiobangų žymekliais. Vykdomas išteklių atkūrimo programoje numatytas šių žuvų migracijos stebėjimas.

Liepos – rugpjūčio mėnesiais buvo vykdomi europinių ungurių (*Anguilla anguilla L.*) išteklių valdymo Lietuvoje plano (patvirtintas Europos Komisijos 2009 m. gruodžio 22 d. sprendimu K(2009)10244) darbai – į 110 Lietuvos ežerų išleista 440 tūkst. vnt. paaugintų europinių ungurių jauniklių, kurių dalis paženklinanti tam, kad Lietuvos ir kitų šalių mokslininkai galėtų stebėti ungurių migraciją.

Uždarnos sistemos sąlygomis sėkmingai auginami kiršliai, margieji upėtakai, šlakiai ir lašišos.

Pagal 2011–2017 metų Valstybinės aplinkos monitoringo programos 2012 metų planą, įvairiuose vandens telkiniuose buvo vykdoma specialioji žvejyba mėginams paimti.

Atnaujinus žuvivaisos veiklą Trakų Vokės padalinyje, šį pavasarį šis padalinys įteisintas kaip Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos poskyris. Žuvivaisos skyriaus darbuotojai savo jėgomis tvarko teritoriją, remontuoja įrenginius, vėl atkurta sąlygos šaltavandenėms žuvims auginti. Dabar čia sėkmingai auginami vaivorykštiniai ir margieji upėtakai, lašišos, šlakiai, peledės ir kiršliai. Ruošiamasi tęsti inkubacinio cecho ir įrangos rekonstrukcijos projektą.

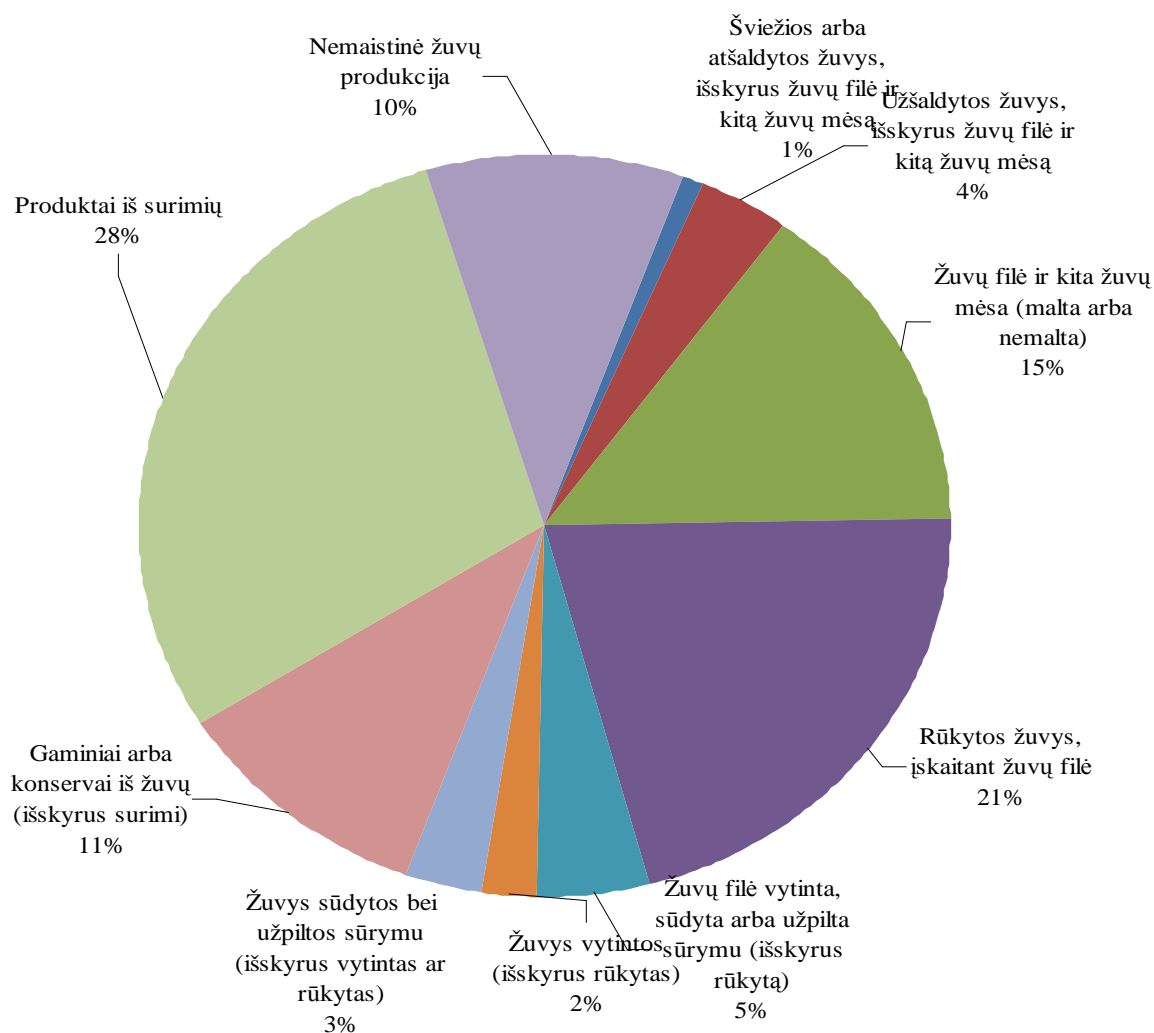
Pirminis žuvininkystės produktų pardavimas ir supirkimas. Pagal ES bendrosios žuvininkystės politikos nuostatas, siekiant užtikrinti žuvų išteklių naudojimo apskaitą ir kontrolę, pirmą kartą po iškrovimo sugautos žuvys turi būti parduodamos registruotiems pirminiams žuvininkystės produktų supirkėjams, aukcione arba gamintojų organizacijoms. Supirkėjai Žuvininkystės tarnyboje prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos buvo pradėti registruoti 2005 m. Iš viso iki 2012 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikoje buvo įregistruota 335 pirminių žuvininkystės produktų supirkėjų, o per tą patį laikotarpį išregistruoti 134 pirminiai žuvininkystės produktų supirkėjai. Per 2012 m. įregistruota 35 naujų pirminių žuvininkystės produktų supirkėjų. Pirminio supirkimo ir pardavimo metu Lietuvos Respublikoje dažniausiai parduodamos Lietuvos žvejybos įmonių Baltijos jūroje sugautos ir Klaipėdos uoste iškrautos

žuvys. Dalis žvejybos įmonių (ypač žvejojančių tolimuosiuose žvejybos rajonuose) sugautas žuvis iškrauna ir parduoda ne Lietuvoje.

Per 2012 m. Lietuvoje iškrauta ir pateikta pirminiam pardavimui 2 400 t menkių (perskaičiavus į gyvųjų svorį), 503 t upinių plekšnių, 887 t strimelių, 124 t šprotų. Didžioji sugautų šprotų ir strimelių dalis, kaip ir ankstesniais metais, buvo iškrauta ir pirmą kartą parduota ne Lietuvoje.

Užsienio prekyba. Remiantis išankstiniais duomenimis 2012 m. Lietuvos Respublikos įmonės iš viso eksportavo 92,3 tūkst. t žuvininkystės produktų (beveik 10 tūkst. t daugiau nei 2011 m.) už 1 046,6 mln. Lt ir importavo 110,8 tūkst. t (20 tūkst. t daugiau nei 2011 m.) už 957,2 mln. Lt. Žuvininkystės produktų eksporto-importo balansas ir toliau išlieka teigiamas.

Žuvų perdirbimo sektorius. 2012 metais Lietuvos žuvų perdirbimo sektoriuje tendencijos išliko nepakitusios – didžioji dalis žaliavų importuojama, o didžioji dalis pagamintų žuvų produktų – eksportuojama. Daugiausia perdirbamos jūrinės žuvis (silkės, menkės, lašišos ir kitos). Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis pagamintos produkcijos struktūroje apie 28 proc. sudaro surimio produktai, 15 proc. žuvų filė ir kita žuvų mėsa, 21 proc. – rūkytos žuvis, 11 proc. – gaminiai arba konservai iš žuvų (išskyrus surimi).

Šaltinis. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras